

Crna Gora

SKUPŠTINA CRNE GORE

-Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje -

Broj 00-63-10/22-

Podgorica, 26. jul 2022. godine

Na osnovu člana 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore, sa 16. sjednice održane 01. jula i 17. sjednice održane 26. jula 2022. godine, podnosi

I Z V J E Š T A J

sa KONSULTATIVNOG SASLUŠANJA

NA TEMU: „STANJE U OBLASTI PROSTORNOG PLANIRANJA U CRNOJ GORI“

I Na osnovu člana 73 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje na 13. sjednici, održanoj 06. juna 2022. godine, sa sedam glasova „ZA“, odlučio je da održi konsultativno saslušanje na temu: „Stanje u oblasti prostornog planiranja u Crnoj Gori“.

Saslušanju su, u skladu sa članom 73 Poslovnika Skupštine, prisustvovali: Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Marina Izgarević Pavićević, generalna direktorica Direktorata za projekte i informacione sisteme u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma; Damir Davidović, državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma i Dragan Otašević, generalni direktor Direktorata za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

II Saslušanje je održano na inicijativu **poslanika dr Dejana Đurovića** koji je obrazložio razloge za podnošenje Inicijative. Podsjetio je da Prostorni plan Crne Gore (u daljem tekstu: PPCG) određuje razvoj i strategiju države Crne Gore u sljedećih 20 godina i naglasio da je, s tim u vezi, potrebno imati plan razvoja Crne Gore koji će biti zasnovan na inkluzivnom pristupu i pažljivim analizama, da je potrebno sagledati sve mogućnosti za velike kapitalne investicije, kao i uključiti u ovaj proces sve aktere koji žele da pomognu svojim znanjem i iskustvom, od stručnih lica do predstavnika privrede. Takođe, ukazao je da je za izradu Prostornog plana potrebno imati validan popis i šemu migracija stanovništva, jasnu viziju razvoja drumskog, avionskog i pomorskog saobraćaja, kao i da se moraju uzeti u obzir ukupna situacija izazvana virusom korona i mogućnost dužeg trajanja krize u snabdijevanju hranom i energentima usljed vojne intervencije u Ukrajini. U nastavku izlaganja upoznao je ministarku ekologije, prostornog planiranja i urbanizma sa situacijom vezanom za izradu PPCG i Plana generalne regulacije Crne Gore (u daljem tekstu: PGRCG) u vrijeme kada je prof. dr Ratko Mitrović bio na čelu Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, sa mnogobrojnim protivurječnostima i nejasnoćama vezanim za rad na ovim planovima i rokovima za njihov završetak, nemogućnostima dobijanja preciznih odgovora i informacija, teškoćama u ostvarivanju komunikacije poslanika sa ministrom, kao i problemima uzrokovanim takvom situacijom.

Zatim je govorio o problemima vezanim za Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, kao i ozbiljnim posljedicama nastalim njegovom primjenom. Naročito je ukazao

na potrebu hitnog donošenja novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata koji bi trebalo podijeliti u tri posebna zakona, s obzirom da je postojeći preobiman, konfiktan i nedorečen. Takođe je naglasio potrebu donošenja po hitnom postupku Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, kako se ne bi došlo u situaciju da planskim dokumentima prestane rok važenja. Izrazio je mišljenje da bi, u svjetlu međunarodnih dešavanja i kretanja na tržištu, novim Prostornim planom trebalo razmotriti mogućnost stvaranja prostorno-planskih uslova za formiranje robnih rezervi. Na kraju izlaganja je zaključio da se pred Ministarstvom nalaze brojni i zahtjevni izazovi i zadaci, teško ostvarivi rokovi, uz ni malo laku međunarodnu političku situaciju i da stoga viziju razvoja Crne Gore treba bazirati na sopstvenim mogućnostima i komparativnim prednostima.

Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, govoreći na temu saslušanja, istakla je da je prostorno planiranje ključno pitanje za ukupni razvoj Crne Gore, odnosno da predstavlja geografski iskaz svih drugih pitanja. Istakla je da je prostorno planiranje osnov za ukupan ekonomski i društveni razvoj u Crnoj Gori, a kojim treba da budu ispunjeni i ciljevi održivog razvoja. Konstatovala je da je trenutno stanje u ovoj oblasti neodrživo i da je politike u ovoj oblasti potrebno u cjelosti i hitno redefinisati. Informisala je da nijedan od zaključaka, koje je Odbor predložio Skupštini Crne Gore na usvajanje nakon održanog kontrolnog saslušanja na istu temu jula 2021. godine, nije realizovan, izražavajući nezadovoljstvo i žaljenje zbog toga, uz napomenu da će se krenuti u dinamično sprovođenje aktivnosti koje vode ka realizaciji predloženih zaključaka. Obavijestila je da Ministarstvo pokreće proceduru izrade novog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, da je pripremljen Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, koji će se naći na sljedećoj sjednici Vlade, a koji je donešen radi produženja rokova važenja planskih dokumenata. Zatim je upoznala da je urađen koncept Prostornog plana Crne Gore, koji će biti dostupan javnosti, nakon čega će se krenuti u javne konsultacije. Takođe je dodala da će koncept biti javno dostupan na internet stranici Ministarstva, kao i prezentovan po regijama. Govoreći o planu Generalne regulacije Crne Gore upoznala je sa izazovima koji se tiču njegove izrade i daljim planovima. Na kraju je saopštila da je preko 20 doktora nauka iz zemlje i regiona uključeno u proces izrade Prostornog plana Crne Gore, da će struka voditi glavnu riječ i predlagati rješenja, da kvalitet neće trpjeti zbog rokova, kao i da će se rad na Prostornom planu zasnivati na principima transparentnosti i inkluzivnosti, na kadrovskom osnaživanju i sistemskom pristupu.

Mr Damir Davidović, državni sekretar u Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma, saopštio je da ovo Ministarstvo nije direktno nadležno za oblast prostornog planiranja, ali da se, s obzirom da je ova oblast direktno vezana za ekonomski i socijalni razvoj, s posebnom pažnjom prati u Ministarstvu. Istakao je da se zbog trenutnog pravnog vakuuma u kojem se nalazi prostorno planiranje u Crnoj Gori, a što je uslovljeno činjenicom da je planski period važenja PPCG do 2020. godine istekao, a da za PPCG do 2040. godine i za PGRCG još uvijek nije utvrđen ni nacrt, ne stvaraju neophodni uslovi za podsticanje novih investicija u Crnoj Gori. Ukazao je da je dosadašnja praksa pokazala da u sistemu uređenja prostora nedostaje adekvatno praćenje i evaluacija ostvarivanja primjene zakonskih i planskih odredbi, kao i nadzor nad sprovođenjem planskih

dokumenata. Na kraju je naglasio da će ovo Ministarstvo u narednom periodu, u okviru svojih kapaciteta, pružiti svu neophodnu podršku relevantnim institucijama u cilju unaprjeđenja stanja u oblasti prostornog planiranja, kako bi se podstakao investicioni ambijent usmjeren na kvalitetan razvoj prostora i privredni razvoj.

Dragan Otašević, generalni direktor Direktorata za šumarstvo, lovstvo i drvnu industriju u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, ukazao je da prilikom planiranja prostora u Crnoj Gori osnovna strateška odluka Crne Gore u vezi sa poljoprivrednim zemljištem mora da bude trajna zaštita poljoprivrednog zemljišta za potrebe poljoprivredne proizvodnje, podsticanjem primarne proizvodnje i obrade poljoprivrednog zemljišta. Istakao je da je, u cilju sprečavanja dalje degradacije zemljišta, potrebno jačati saradnju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede sa drugim akterima uključenim u postupke usklađivanja prostornih planova, kao i davanja smjernica i saglasnosti na promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta. Govoreći o značaju šuma i problemu gubitka šumskog zemljišta i njegovog pretvaranja u građevinsko zemljište, naročito u primorskom dijelu Crne Gore, apostrofirao je neophodnost njihove zaštite od strane prostornih planera u budućnosti. Zatim, naglasio je da je u prostornom planiranju značajnu pažnju potrebno posvetiti poštovanju zakonskih odredaba i strateških dokumenata iz oblasti vodoprivrede, a u vezi sa korišćenjem vodnog zemljišta. Podsjetio je da je u prethodnom periodu dolazilo do uzurpacije vodnog zemljišta i građenja objekata u obalnom području i zaključio da se u budućem planiranju prostora moraju uzeti u obzir zahtjevi vodoprivrednih sistema za neophodnim prostorom i njegovim očuvanjem za predviđenu namjenu.

III U raspravi su učestvovali poslanici: **Jovanka Laličić, Suada Zoronjić, Bogdan Fatić, Jelena Božović i Dragan Krapović**. U raspravi je učestvovao i poslanik **prof. dr Branko Radulović**, shodno članu 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Tokom rasprave postavljena su brojna pitanja i iskazani stavovi i mišljenja, koji se mogu rezimirati na sljedeći način:

- da li je urađena analiza važećeg Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata;
- u kojoj je fazi izrada PPCG i PGRCG;
- na koji način se primjenjuje član 217 važećeg Zakona;
- da li se radi Strateška procjena uticaja za PPCG;
- kakav je status bespravno sagrađenih objekata i kako se sprovodi proces njihove legalizacije;
- na koji način će se sprovoditi javna rasprava za izradu PPCG;
- da li će novi Zakon biti koncipiran po principu decentralizacije;
- da li će donošenje PPCG usloviti pripremu novih strateških dokumenata na lokalnom nivou i time izazvati dodatna finansijska izdvajanja;
- na koji način se izdaju urbanističko-tehnički uslovi;
- koja su zvanja, obrazovanje i stručne kvalifikacije članova Savjeta za reviziju;
- da li je neophodno naporedo raditi PGRCG i prostorno urbanističke planove opština ili se može odustati od izrade jedne od ovih vrsta planova, kako bi se smanjili troškovi za izradu prostorno-planskih dokumenata;
- da li je urađena evaluacija analize postojećeg stanja i koncepta PPCG;

- ocijenjeno je da odgovori koje je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma dostavilo na dodatna pitanja, koja je uputio predsjednik Odbora, nijesu zadovoljavajući;
- konstatovano je da je Poglavlju 27 – životna sredina i klimatske promjene potrebno posvetiti punu pažnju jer nijesu riješena mnoga pitanja koja mogu uticati na koncept PPCG, da je neophodna analiza stanja cijelog spektra aktivnosti radi definisanja jasne vizije PPCG i da je potrebno primijeniti programski pristup.

Odbor je sa šest glasova "ZA" i jednim glasom „UZDRŽAN“ utvrdio ocjene i stavove i shodno članu 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore odlučio da dostavi: Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma, na dalju realizaciju sljedeće:

OCJENE I STAVOVE

1. Odbor podržava napore Ministarstva na izradi PPCG;
2. Odbor ocjenjuje da kašnjenje PPCG od dvije godine nanosi štetu strateškom razvoju Crne Gore i prosperitetu njenih građana;
3. Odbor je mišljenja da je prilikom ocjenjivanja Koncepta PPCG i Analize postojećeg stanja PGRCG u obzir potrebno uzeti i stručnu Evaluaciju koju su u junu 2021. godine uradili eksperti iz okruženja, kako bi se doprinijelo kvalitetu planskih dokumenata;
4. Odbor preporučuje Ministarstvu da još jednom izanalizira personalni sastav Savjeta za reviziju uzimajući u obzir, prije svega, njihove stručne reference, profesionalni kredibilitet, iskustvo u izradi/reviziji prostorno-planske dokumentacije, ali i sve drugo što može dovesti u pitanje njihovu stručnost i podobnost za izvršenje ovog važnog zadatka;
5. Odbor je zabrinut što u odgovorima na pitanja nije dat čak ni okvirni datum donošenja PPCG-a što nagovještava ozbiljno kašnjenje u njegovoj izradi imajući u vidu da samo za procedure predviđene Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata i Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti neophodno 6-8 mjeseci (ne računajući rad planerskog tima na korigovanju Koncepta plana, izradi Nacrta i eventualno korigovanog Nacrta, odnosno Predloga plana);
6. Odbor je stava da je neophodno što prije pristupiti izradi Strateške procjene uticaja PPCG-a na životnu sredinu, shodno zakonu;
7. Odbor ocjenjuje da nije neophodno ni svrsishodno paralelno raditi i na PGRCG i na prostorno urbanističkim planovima opština i preporučuje Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma da u što kraćem roku odluči da li nastavlja sa izradom PGRCG ili će se izmjenama i dopunama Zakona definisati nove kategorije prostorno-planske dokumentacije, a sve u cilju smanjenja troškova za izradu prostorno-planskih dokumenata i izbjeglo preklapanje prostorno-planskih dokumenata približno iste tematike i razmjere za iste teritorijalne cjeline;

8. Odbor konstatuje da PGRCG nije urađen u roku propisanom Zakonom i da nije dobijen odgovor ko je personalno odgovoran za nedonošenje ovog planskog dokumenta;
9. Odbor preporučuje nadležnom ministarstvu da u što kraćem roku postavi direktora Direktorata za planiranje i uređenje prostora kako bi se što prije i na što kvalitetniji način realizovale aktivnosti na izradi prostorno-planske dokumentacije;
10. Odbor ocjenjuje da je potrebno u što kraćem roku pripremiti i donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata;
11. Odbor ocjenjuje da je važeći Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata donio velike probleme u praksi i da je prilikom izrade novog Zakona neophodno pažljivo izanalizirati izmjene u pravcu decentralizacije odlučivanja u vezi planiranja prostora;
12. Odbor je stava da je potrebno da PPCG bude zasnovan na inkluzivnom pristupu i pažljivim analizama, sagledavanju mogućnosti za velike kapitalne investicije, jasnoj viziji sveukupnog razvoja posebno razvoja drumskog, vazdušnog i pomorskog saobraćaja, kao i da se mora uzeti u obzir mogućnost dužeg vanrednog stanja uzrokovanog krizom na globalnom nivou, zbog čega bi trebalo razmotriti mogućnost stvaranja prostorno-planskih uslova za obezbjeđivanje neophodne infrastrukture za formiranje robnih rezervi Crne Gore.

Detaljna izlaganja sadržana su u zapisniku sa sjednice, čiji je sastavni dio i audio zapis sa sjednice.

PREDSJEDNIK ODBORA

Dragan Krapović

Dostavljeno:

- Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma;
- Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;
- Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma;
- Skupštini Crne Gore (na upoznavanje).